

Onderzoek naastplaatsingen

Pilot wrapping

Onderdeel van In de bak

Onderzoek en Business Intelligence

Gemeente Rotterdam

Colofon

Gemeente Rotterdam, afdeling Onderzoek en Business Intelligence (OBI)

Datum: 11 december 2021

Auteur(s): Tamara van Batenburg-Eddes, Marn van Rhee

Vragen: onderzoek@rotterdam.nl

Inhoudsopgave

1	Inleiding	4
1.1	Aanleiding	4
1.2	Doel- en vraagstellingen	4
2	Aanpak	6
2.1	Beschrijving en uitvoering interventie	6
2.1.1	Analysebeschrijving	8
2.2	Aanpak bepalen kwalitatieve effect	8
2.2.1	Enquêtes	8
2.2.2	Publieksvoorlichting	8
3	Eerste naast- en bijplaatsingen	9
3.1	Eerste naastplaatsingen	9
3.1.1	Bloemhof en Hillesluis	9
3.1.2	Nieuwe Westen en Schiebroek	10
3.2	Bijplaatsingen	10
3.2.1	Bloemhof en Hillesluis	10
3.2.2	Nieuwe Westen en Schiebroek	11
4	Enquêtes	12
5	Publieksvoorlichting	14
6	Conclusies en aanbevelingen	16
6.1	Belangrijkste bevindingen	16
6.1.1	Eerste en bijplaatsingen	16
6.1.2	Enquêtes	16
6.1.3	Publieksvoorlichting	16
6.2	Aanbevelingen	16

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Voor zowel bewoners als voor de gemeente is afval naast de wijkcontainers een bron van ergernis. Helaas komen deze naastplaatsingen op veel plekken voor in Rotterdam. Dit zorgt voor een onaantrekkelijk straatbeeld én voor overlast. De gemeente zet hierop in, maar in sommige wijken blijft het toch een rommel naast de containers.

Het programma In de Bak heeft de doelstelling om het aantal naastplaatsingen te verminderen. Er wordt gesteld: “de sleutel om de zogenoemde naastplaatsingen te voorkomen, is gedragsbeïnvloeding.” Daartoe zijn meerdere gedragsinterventies ingezet in het verleden die onderzocht zijn. In het huidige project is de gedragsinterventie ‘opfleuren (wrappen) van containers’ ingezet. In dit rapport worden de resultaten van de evaluatie van deze pilot wrapping beschreven.

De pilot is opgezet door de opdrachtgever in samenspraak met de Adviescommissie Rotterdamse Stijl (ACOR)¹. In het onderzoeksdesign staat de achterliggende gedachte over de werkzaamheid van wrapping als volgt beschreven: Het naar de container brengen van afval is een automatisch proces. Door het opfleuren van een container kan de aandacht worden gevestigd op afval en worden deze automatische processen (tijdelijk) verbroken. Iemand is zich bewust van zijn gedragingen, waardoor de kans op ‘schoon’ gedrag wordt vergroot. Het probleemgedrag dat moet worden omgezet naar wenselijk gedrag is het volgende: Een bewoner loopt naar de wijkcontainer (ondergrondse) om huishoudelijk afval weg te gooien, maar plaatst het afval naast de container. Het gewenste gedrag is: de bewoner gooit het in de bak of neemt het mee terug als de container vol blijkt te zitten. Het idee achter het wrappen van containers is dat bewoners vaak een negatieve associatie hebben bij een afvalcontainer. Het wordt als een vieze plek ervaren en men raakt de container liever niet aan. Door containers op te fleuren (te ‘wrappen’) kan de perceptie van de container positief worden beïnvloed en hierdoor stijgt de

kans dat men zich schoner gaat gedragen. Aandacht geven aan de container kan ook de sympathie naar het onderwerp afval vergroten, doordat je als gemeente laat zien dit onderwerp belangrijk te vinden. Hierdoor kunnen bewoners er meer voor open staan hun gedrag te veranderen. Door het ontwerp van de aankleding samen met bewoners te bepalen, wordt ook het ervaren eigenaarschap vergroot. Veel bewoners voelen geen verbondenheid met de containerlocatie of de straat daaromheen. Door bewoners een zichtbare rol te geven in het uiterlijk van de container kan daarmee ook de betrokkenheid (en sociale controle) van andere bewoners worden vergroot.²

OBI is gevraagd de pilot te evalueren. OBI voert het onderzoek uit in opdracht van het cluster Stadsbeheer.

1.2 Doel- en vraagstellingen

Het doel van de pilot is het potentiële effect van de interventie wrapping te testen.

De gedragsinterventie aan en om de containers heeft kwantitatieve en kwalitatieve doelstellingen:

- Kwantitatief: het aantal naastplaatsingen verminderen. De verwachting is dat er een afname in het aantal eerste naastplaatsingen en een verbeterd schoonhouden van de stad plaatsvindt.
- Kwalitatief: bewustwording naastplaatsingen. Verwachting is een stijging/verbetering in bewustwording rondom naastplaatsingen en zwerfvuil.

De hoofdvragen zijn:

- Is er een afname in het aantal eerste naastplaatsingen waarneembaar na het uitzetten van de interventie?
- Is de bewustwording rondom naastplaatsingen door de interventie verbeterd?

¹ Wrappen raakt aan het uiterlijk van de containers en dus komt de ACOR in beeld. ACOR heeft ingestemd met pilot van 16 containers over vier wijken voor een jaar, onder voorwaarde dat er gemeten en geëvalueerd wordt, en dat alle beschikbare data gebruikt wordt. Denk aan vulgraad, CROW, MSB, grofvuil afspraken.

² Reijven, J. Onderzoeksdesign wrapping versie 3.

De deelvragen voor het kwantitatieve deel zijn:

- Is de gemiddelde afname van het aantal eerste naastplaatsingen (tussen 0-, 1- en 2-meting) bij de containers met wrapping groter dan bij de containers zonder wrapping?
- Is de gemiddelde afname van het aantal bijplaatsingen (tussen 0-, 1- en 2-meting) bij de containers met wrapping groter dan bij de containers zonder wrapping?
- Verschillen de resultaten tussen de wijken?

Deelvraag voor het kwalitatieve onderzoek:

- Zijn bewoners die gebruik maken 'gewrapte' containers zich meer bewust geworden van naastplaatsingen dan bewoners die gebruik maken van de controle containers?

2 Aanpak

2.1 Beschrijving en uitvoering interventie

De opdrachtgever en de projectleider vanuit Stadsbeheer hebben de pilot opgezet en zorggedragen voor de uitvoering van de interventie. Het veldwerk (verzamelen van de schouw- en enquêtegegevens) is ook door de opdrachtgever en projectleider uitgezet. OBI heeft de gegevens verwerkt, geanalyseerd en doet er verslag van.

In de wijken Bloemhof, Hillesluis, Nieuwe Westen en Schiebroek zijn paren van interventie- en controlecontainers geselecteerd. Voor de selectie van interventie- en controlecontainers is getracht paren te maken zodanig dat deze zoveel mogelijk op elkaar lijken wat betreft locaties en omgeving. Vanuit ACOR zijn de voorwaarden gesteld dat het een pilot mocht betreffen van 16 containers over vier wijken voor een jaar. Daarbij kwamen de dagelijkse wensen of eisen dat het zo veel mogelijk containers van adoptanten moesten zijn, die niet aankomend jaar vervangen werden of net nieuw waren. Echter bleek dat in enkele gevallen binnen een wijk containers voor een conditie geselecteerd waren die naast elkaar stonden. De tellingen bij deze containers kunnen niet als twee aparte tellingen gezien worden omdat niet te bepalen is bij welke container een eventuele naastplaatsing hoort. De tellingen voor deze containers zijn samengenomen tot containerlocaties, waardoor het aantal locaties in de verschillende wijken en voor de interventie en controle conditie niet meer gelijk is. In Bloemhof gaat het om zeven in plaats van acht containers; in Schiebroek om vijf locaties in plaats van tien containers.³

In december 2020 heeft de nulmeting plaatsgevonden, in februari 2021 de 1-meting en in april 2021 de 2-meting. Op basis van de tussenresultaten van de 0- en de 1-meting is besloten dat een 3-meting niet zinvol was.

Een meting bestaat uit het tellen van het aantal naastplaatsingen en de samenstelling van deze naastplaatsingen (restafval, papierafval, glas, kunststof, textiel, grofvuil, wit- en bruingoed of ander afval). Om de variatie tussen verschillende veldwerkers te minimaliseren is voor het tellen gebruik gemaakt van een standaardformulier. De insteek voor het tellen was om gedurende een periode van een

week dagelijks op een vast tijdstip of op meerdere vaste tijdstippen de naastplaatsingen te tellen.

In Bloemhof, Hillesluis en Schiebroek heeft een medewerker van Stadsbeheer de tellingen gedaan. In het Nieuwe Westen zijn de tellingen door een veldwerkbureau gedaan. In Bloemhof en Hillesluis zijn de 1-metingen in de eerste week van februari gedaan, terwijl deze in Nieuwe Westen en Schiebroek eind februari plaatsvonden.

In Bloemhof en Hillesluis zijn de tellingen vroeg in de ochtend en aan het begin van de avond gedaan en gedurende een week op aaneengesloten dagen (maandag tot en met zondag). In het Nieuwe Westen en in Schiebroek zijn enkel in de ochtend tellingen gedaan. Het aantal tellingen in deze wijken wijkt hierdoor af van het aantal tellingen in Bloemhof en Hillesluis. Naast dat deze wijken onderling niet meer vergelijkbaar zijn, treedt hierdoor ook een verschil op in de tijdsduur tussen twee tellingen. Het zou kunnen dat een eerste naastplaatsing eerder voorkomt als het tijdsinterval tussen twee tellingen langer duurt (er is dan langer de gelegenheid geweest om een naastplaatsing op te halen). Er is overwogen om de gegevens op wijkniveau vergelijkbaarder te maken door alle tellingen in de middag buiten beschouwing te laten. Dit resulteert echter in een lagere betrouwbaarheid omdat ongeveer 300 observaties verwijderd worden en er zijn al niet zoveel observaties.

In Schiebroek en Nieuwe Westen is niet consistent op maandag tot en met zondag geteld. In Schiebroek zijn er – omdat de medewerker niet beschikbaar was – voor de 0-meting geen tellingen in het weekend gedaan maar op maandag tot en met vrijdag en op de maandag en dinsdag daaropvolgend. Het kan zijn dat dit de resultaten heeft beïnvloed omdat het aantal naastplaatsingen in het weekend anders kan zijn dan door de weeks. Voor de 1-meting zijn de tellingen op maandag tot en met zaterdag gedaan. Dat zijn wel op opeenvolgende dagen maar niet op de zondag. Die zondag kon niet gemeten worden omdat niemand geacht werd te reizen vanwege de zware sneeuwval (geldt ook voor de 1-meting in Nieuwe Westen). Voor de 2-meting zijn de tellingen in Schiebroek gedaan zoals in de andere wijken namelijk op maandag tot en met zondag.

---

³ OBI is bij het project betrokken geraakt toen de 0- en 1-meting reeds uitgezet waren.

Dit maakt dat de tellingen voor de 0-meting, 1-meting en 2-meting in Schiebroek op andere dagen en momenten gedaan zijn waardoor de observaties tussen de metingen niet goed vergelijkbaar zijn. Hierdoor is niet te bepalen of een verandering in het aantal eerste of bijplaatsingen tussen de metingen komt doordat er op andere dagen en momenten gemeten is of doordat er een verandering heeft plaatsgevonden door de interventie. In Nieuwe Westen kijkt alleen de 1-meting af in die zin dat de tellingen op zes dagen (maandag tot en met zaterdag) plaatsvonden in plaats van op maandag tot en met zondag (door de sneeuwval).

Doordat in de diverse wijken de gegevens op andere dagen zijn verzameld, zijn de resultaten tussen de wijken ook niet goed vergelijkbaar.

In tabel 1 staat een overzicht van de uitvoering van de tellingen per wijk en meting.

Naast dat er tellingen gedaan zijn, zijn foto's gemaakt indien sprake was van naastplaatsingen.

Het bewerken en analyseren van de gegevens is door de onderzoekers van OBI gedaan.

Tabel 1 Overzicht van de uitvoering van de tellingen per wijk en per meting

	0-meting	1-meting	2-meting
Bloemhof			
dagen	maandag t/m zondag		
moment	ochtend en avond		
interventie	drie interventiecontainers, in totaal 126 tellingen		
controle	vier controle containers, in totaal 168 tellingen		
periode	14-12-2020 t/m 20-12-2020	22-02-2021 t/m 28-02-2021	19-04-2021 t/m 25-04-2021
Hillesluis			
dagen	maandag t/m zondag		
moment	ochtend en avond		
interventie	vier interventiecontainers, in totaal 168 tellingen		
controle	vier controle containers, in totaal 168 tellingen		
periode	14-12-2020 t/m 20-12-2020	22-02-2021 t/m 28-02-2021	19-04-2021 t/m 25-04-2021
Nieuwe Westen			
dagen	maandag t/m zondag	maandag t/m zaterdag	maandag t/m zondag
moment	ochtend		
interventie	vier interventiecontainers, in totaal 80 tellingen		
controle	vier controle containers, in totaal 80 tellingen		
periode	14-12-2020 t/m 20-12-2020	01-02-2021 t/m 06-02-2021	19-04-2021 t/m 25-04-2021
Schiebroek			
dagen	maandag t/m vrijdag, maandag en dinsdag	maandag t/m zaterdag	maandag t/m zondag
moment	ochtend		
interventie	twee interventiecontainers, in totaal 40 tellingen		
controle	vijf controle containers, in totaal 100 tellingen		
periode	14-12-2020 t/m 20-12-2020	01-02-2021 t/m 06-02-2021	19-04-2021 t/m 25-04-2021

2.1.1 Analysebeschrijving

De verschillen tussen de wijken wat betreft op welke en op hoeveel dagen en door wie er geteld is, maken dat de aantallen tellingen niet hetzelfde zijn en dat het design uit balans is. Omdat Bloemhof en Hillesluis enerzijds en het Nieuwe Westen en Schiebroek anderzijds wat betreft design het meeste op elkaar lijken worden resultaten beschreven voor het totaal, voor Bloemhof en Hillesluis apart en voor Nieuwe Westen en Schiebroek apart. Zo kan een beeld gekregen worden van de vertekening die er is door het verschil in het aantal tellingen en de tijdsduur tussen twee tellingen.

Veldwerk heeft naast het aantal en het type naastplaatsingen ook geregistreerd of het mogelijk was afval in de containers te plaatsen. Op voorhand wilden we dit meenemen in de analyses. Het kwam echter zo weinig voor dat het niet aannemelijk is dat dit de resultaten zou veranderen en om deze reden zijn deze gegevens buiten beschouwing gelaten.

2.2 Aanpak bepalen kwalitatieve effect

2.2.1 Enquêtes

De enquêtes zijn opgesteld in overleg met OBI. De projectleider heeft ze via de wijkregisseurs uitgezet. OBI heeft de opgehaalde gegevens verwerkt en beschreven in dit rapport.

Het verzoek was om de enquêtes uit te zetten onder de mensen die - op een of andere manier - hebben bijgedragen aan het ontwerp van de illustraties.

In Bloemhof hebben bewoners bijgedragen aan het ontwerp. Dit zijn ook de bewoners die een enquête hebben ingevuld. In Hillesluis hebben containeradoptanten de illustraties gekozen. Hiervan hebben er twee een enquête ingevuld. In Schiebroek hebben bewoners hun stem voor de illustraties uitgebracht via een nieuwsbrief en stemwijzer en is door een aantal bewoners uiteindelijk een keus gemaakt. Dit zijn ook de bewoners die de enquête hebben ingevuld. In Nieuwe Westen hebben kinderen de ontwerpen voor de illustraties gemaakt. Hier zijn andere bewoners bevraagd die actief zijn op het gebied van schoon. In totaal zijn 27 enquêtes ingevuld. De respons per wijk is in tabel 2 weergegeven.

Tabel 2 Respons per wijk

Wijk	Aantal
Bloemhof	4
Hillesluis	2
Nieuwe Westen	17
Schiebroek	4
Totaal	27

2.2.2 Publieksvoorlichting

Publieksvoorlichting heeft enquêtes afgenomen onder bewoners die zij op straat tegenkwamen bij de gewrapte containers in iedere wijk. De opdrachtgever heeft de uitvoering van dit deel van het onderzoek georganiseerd. OBI heeft enkel de antwoorden geanalyseerd en doet er verslag van.

In totaal zijn 62 enquêtes afgenomen onder bewoners van de wijken Bloemhof (n=13), Hillesluis (n=13), Nieuwe Westen (n=13) en Schiebroek (n=23).

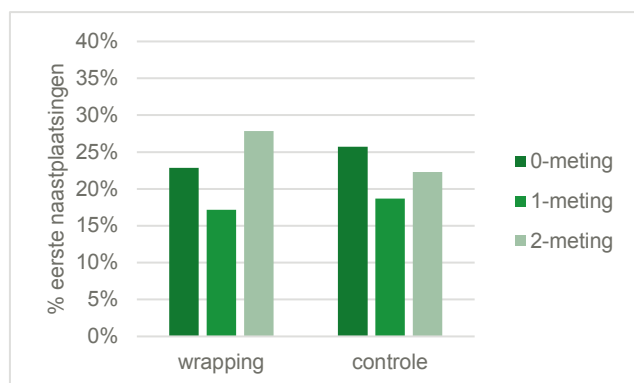

3 Eerste naast- en bijplaatsingen

3.1 Eerste naastplaatsingen

Een observatie wordt geteld als een eerste naastplaatsing wanneer:

- er een of meer naastplaatsingen zijn en het de eerste observatie van een meting (0-, 1-, of 2-meting) is. We weten dan tenslotte niet of er voorafgaand aan de observatie al iets bij de container stond dus gaan we er van uit dat het een eerste naastplaatsing is;
- er een of meer naastplaatsingen zijn geobserveerd en geen naastplaatsingen waren in de voorgaande observatie;
- er meer naastplaatsingen zijn geobserveerd, dit er evenveel zijn als in de voorgaande observatie en de samenstelling is niet hetzelfde gebleven en aan de hand van de foto's is gebleken dat er tussentijds is opgehaald. Dan gaat het om een eerste naastplaatsing;
- er naastplaatsingen zijn geobserveerd en dit er minder zijn dan in de voorgaande observatie. Door de foto's te bekijken is bepaald of tussentijds is opgehaald. Als dat zo is, gaat het om een eerste naastplaatsing. Zo niet, dan gaat het om een bijplaatsing.⁴

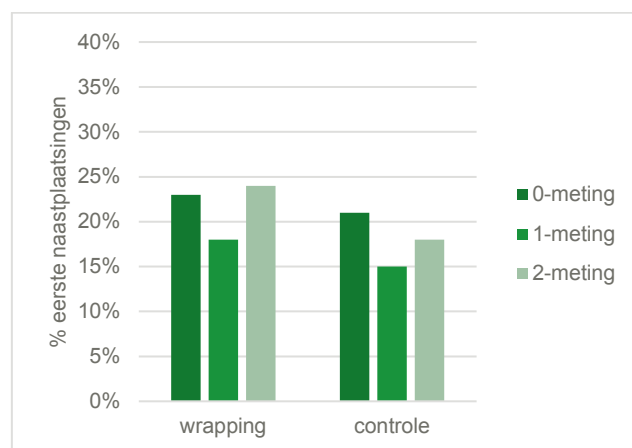
Figuur 3.1: Percentage eerste naastplaatsingen per conditie en meting

In figuur 3.1 is te zien dat in ongeveer een kwart van de tellingen er een eerste naastplaatsingen was (23% in de wrapping en 25% in de controle conditie). Voor de 1-meting ligt dit percentage rond de 18% (17% wrapping en 19% controle conditie). Er is geen verschil in de afname in

het percentage eerste naastplaatsingen tussen de wrapping en de controle conditie. Voor de 2-meting was er in 28% van de tellingen een eerste naastplaatsing bij de gewrapte containers; voor de controle containers was dit in 22% van de tellingen het geval.

3.1.1 Bloemhof en Hillesluis

In figuur 3.2 staat het percentage eerste naastplaatsingen per conditie en meting maar dan alleen voor de wijken Bloemhof en Hillesluis. De resultaten worden voor deze twee wijken gepresenteerd omdat in allebei deze twee wijken zowel een telling in de ochtend als in de middag heeft plaatsgevonden en alle tellingen op maandag tot en met zondag op aaneengesloten dagen zijn gedaan. De resultaten voor deze wijken zijn wat betreft de dataverzameling nagenoeg hetzelfde.

Figuur 3.2: Percentage eerste naastplaatsingen per conditie en meting voor Bloemhof en Hillesluis

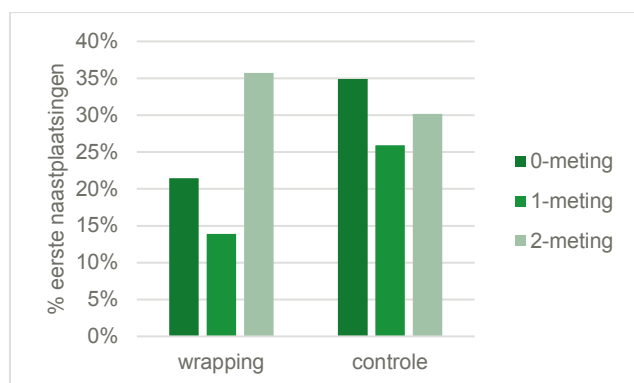
22% van de tellingen bij de 0-meting in Bloemhof en Hillesluis is een eerste naastplaatsing; bij gewrapte containers was er in 23% van de tellingen een eerste naastplaatsing en bij controle containers was dit bij 21% van de tellingen ten tijde van de 0-meting zo. Voor de 1-meting zijn deze percentages respectievelijk 18% (wrapping) en 15% (controle). Ook hier zien we geen verschil tussen de gewrapte en controle containers. Voor de 2-meting is het

⁴ Wanneer er meer naastplaatsingen zijn geobserveerd, dit er evenveel of meer zijn dan in de voorgaande observatie en de samenstelling van de naastplaatsingen hetzelfde is gebleven of is toegenomen, dan zijn we er vanuit gegaan dat er tussentijds niet is opgehaald en er dus geen sprake is van een eerste naastplaatsing.

percentage eerste naastplaatsingen voor de gewrapte containers 24% en voor de controle containers 18%.

3.1.2 Nieuwe Westen en Schiebroek

In figuur 3.3 staat het percentage eerste naastplaatsingen per conditie en meting voor de wijken Nieuwe Westen en Schiebroek. 30% van de tellingen voor de 0-meting in Nieuwe Westen en Schiebroek is een eerste naastplaatsing. Bij gewrapte containers werd in een op de vijf tellingen (21%) een eerste naastplaatsing geobserveerd; bij de controle containers was dit in 35% van de tellingen het geval. Voor de 1-meting zijn deze percentages respectievelijk 21% (totaal), 14% (wrapping) en 26% (controle). Het percentage naastplaatsingen ten tijde van de 1-meting is in absolute waarde lager alleen is er geen verschil in afname tussen gewrapte en controle containers. Voor de 2-meting stijgt het percentage eerste naastplaatsingen naar 32% (totaal), 36% (wrapping) en 30% (controle).

Figuur 3.3: Percentage eerste naastplaatsingen per conditie en meting voor Nieuwe Westen en Schiebroek

Conclusie: we vinden geen verschil in afname van het percentage eerste naastplaatsingen van de 0- naar de 1-meting tussen de interventie en de controle conditie. De 2-meting laat zowel voor de interventie als voor de controle conditie een toename zien in het percentage eerste naastplaatsingen.

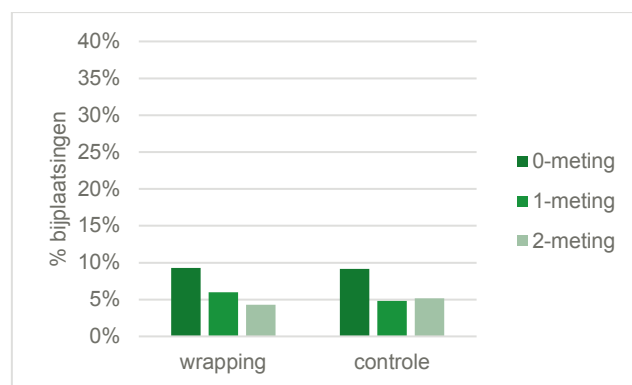
De resultaten voor alle wijken tezamen, voor Bloemhof en Hillesluis tezamen en voor Nieuwe Westen en Schiebroek tezamen zijn consistent.

Hieruit concluderen we dat het wrappen van containers het aantal eerste naastplaatsingen **niet** verlaagd.

3.2 Bijplaatsingen

Een observatie wordt geteld als een bijplaatsing wanneer er naastplaatsingen zijn geteld en dit ook het geval was bij de voorgaande telling. Dit hoeven er niet altijd meer dan de vorige telling te zijn want het kan zijn dat er tussentijds deels naastplaatsingen opgehaald zijn.

In figuur 3.4 is te zien dat tijdens de 0-meting in ongeveer een op de tien tellingen (9%) er een bijplaatsing is geweest. Dit is zowel voor het totaal als voor beide condities zo. Voor de 1-meting werd in een op de twintig tellingen een bijplaatsing geobserveerd; dit was ook zo in de wrapping en de controle conditie. Voor de wrapping conditie zien we dat het percentage bijplaatsingen zakt naar 4% en deze in de controle conditie 5% blijft.

Figuur 3.4: Percentage bijplaatsingen per conditie en meting

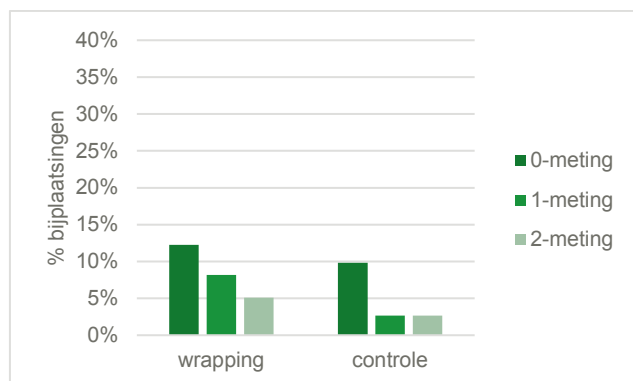
3.2.1 Bloemhof en Hillesluis

In figuur 3.5 staat het percentage bijplaatsingen per conditie en meting weergegeven voor de wijken Bloemhof en Hillesluis tezamen. Het beeld is vergelijkbaar met wat te zien was voor het totaal (figuur 3.4).

Ongeveer een op de tien tellingen in Bloemhof en Hillesluis tijdens de 0-meting was een bijplaatsing (11%), in de wrapping conditie was dit in 12% en in de controle conditie was dit in 10% van de tellingen zo. Voor de 1-meting werden in een op de twintig tellingen een bijplaatsing geobserveerd; in de wrapping conditie was dit in 5% van de tellingen en in de controle conditie in 3% van de tellingen zo.⁵ Voor de 2-

⁵ Voor het totaal en in de controle conditie van Bloemhof en Hillesluis zijn de afnames in percentage bijplaatsingen van de 0- naar de 1-metingen significant; voor de wrapping conditie niet.

meting was voor het totaal het percentage bijplaatsingen 4%, in de wrapping conditie 5% en in de controle conditie 3%.⁶

Figuur 3.5: Percentage bijplaatsingen per conditie en meting voor Bloemhof en Hillesluis

3.2.2 Nieuwe Westen en Schiebroek

In Nieuwe Westen en Schiebroek is het percentage bijplaatsingen ten tijde van de 0-, 1- en 2-meting respectievelijk 6%, 6% en 7%. Bijplaatsingen voor deze twee wijken samen kunnen niet per meting en conditie apart bekeken worden omdat de aantallen hiervoor te laag zijn.

Conclusie: de resultaten geven geen aanleiding om te concluderen dat het wrappen van containers een gunstige invloed heeft op het aantal bijplaatsingen.

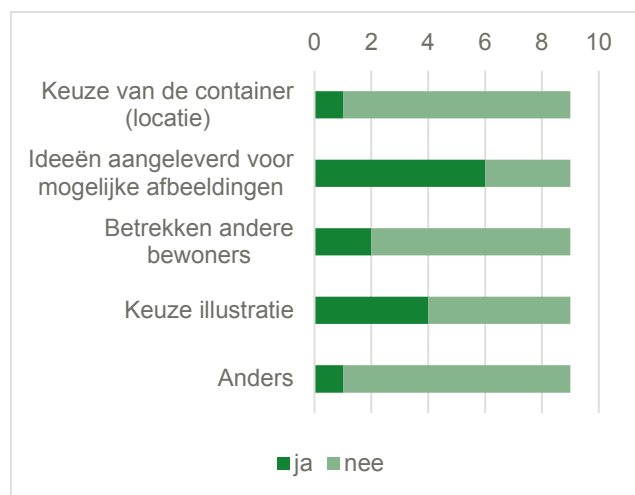

⁶ De verschillen tussen de 1- en 2-metingen voor het totaal, in de wrapping en controle conditie waren niet significant.

4 Enquêtes

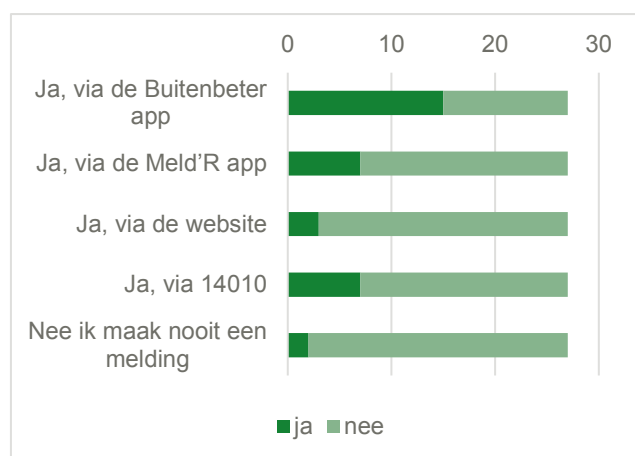
Aan de respondenten die waren betrokken bij de (keuze van de) illustratie (n=9) is gevraagd op welke wijze dat het geval was. Zo is in figuur 4.1 te zien dat zes respondenten ideeën aangeleverd hebben voor mogelijke afbeeldingen en vier respondenten betrokken waren bij de keuze van de illustratie.

Figuur 4.1 Wijze van betrokkenheid

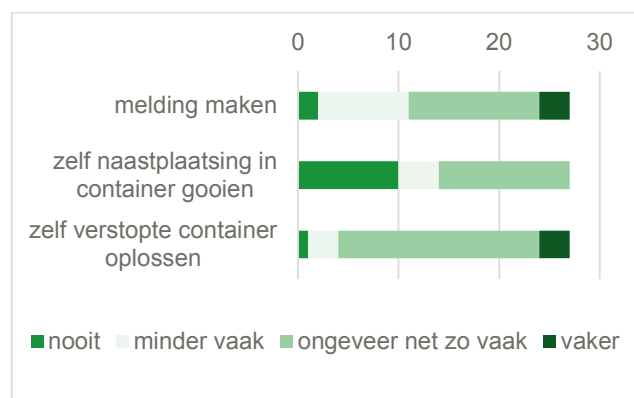
Aan alle respondenten is gevraagd of zij weleens wel eens een melding maken van afval dat naast een container ligt, en/of dat de container vol zit, of niet meer open kan.

De antwoorden op deze vraag staan weergegeven in onderstaande figuur 4.2. Bijna iedereen zegt weleens een melding te hebben gedaan. De Buitenbeter app wordt het meest gebruikt.

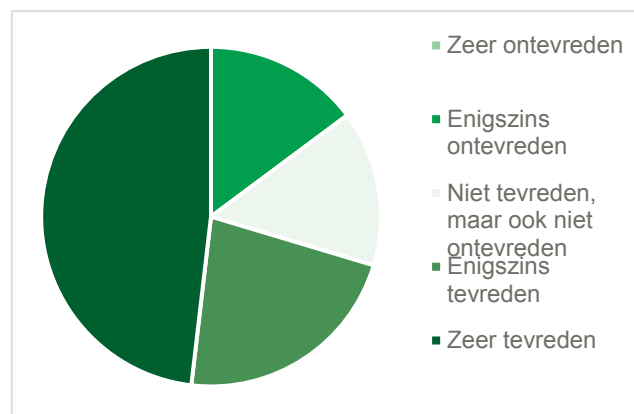
Figuur 4.2 Wijze van melding maken van afval naast de container

Of men dat vaker of juist minder vaak doet sinds de containers zijn 'gewrapped' is te zien in figuur 4.3. Daar is ook te zien of men zelf wel eens een naastplaatsing in de container gooit en of men wel eens een probleem met de container oplost. Het wrappen van de containers leidt niet tot meer of minder melden of zelf actief handelen. Een groot aandeel van de respondenten zegt zelf weleens een probleem met de container op te lossen.

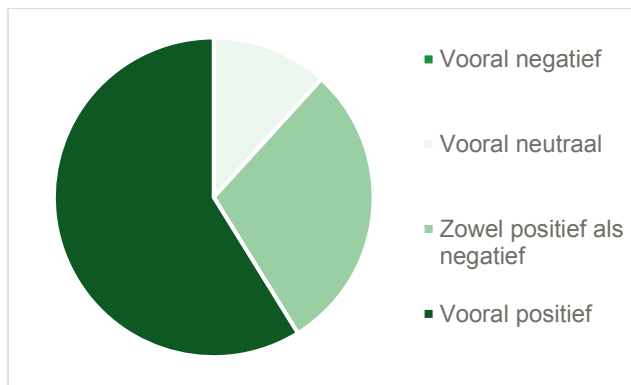
Figuur 4.3 Reactie op naastplaatsingen sinds de containers zijn gewrapped

Hoe tevreden men over de illustratie in hun buurt is staat weergegeven in figuur 4.4. Bijna driekwart is (enigszins) tevreden met de illustratie. Een kleine groep is enigszins ontevreden.

Figuur 4.4 Mate van tevredenheid over de gebruikte illustratie

Ruim de helft hoort wel eens iets van buurtbewoners over de illustratie. Hoe er over de illustratie wordt gesproken is te zien in figuur 4.5. Ruim de helft hoort vooral positieve reacties. Bijna een derde hoort zowel positieve als negatieve reacties.

Figuur 4.5 Beoordeling illustratie uit de buurt

Ruim de helft denkt dat het illustreren van de containers het aantal naastplaatsingen niet vermindert. Een derde denkt juist van wel.

Conclusies:

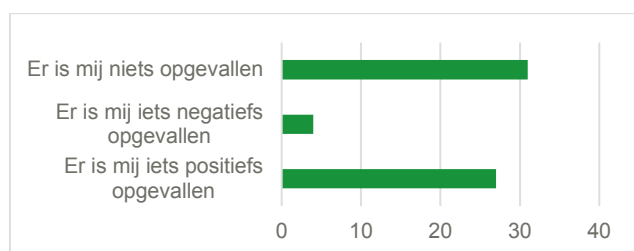
- Respondenten geven aan dat het wrappen van de containers niet tot meer of minder meldingen of anders handelen heeft geleid
- Ongeveer de helft van de respondenten geeft aan met buurtbewoners over de illustraties te hebben gesproken
- Ruim de helft denkt dat het aantal naastplaatsingen niet verminderd door het wrappen; een derde denkt van wel

5 Publieksvoorlichting

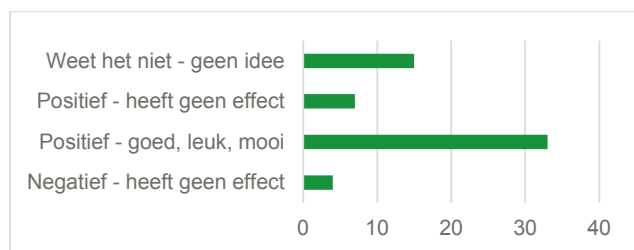
In dit hoofdstuk worden de resultaten beschreven van de enquêtes die zijn afgenomen door Publieksvoorlichting.

Op de vraag of men de afgelopen maand iets is opgevallen aan de containers in de buurt geeft de helft aan dat hen niets is opgevallen, 43% heeft iets positiefs opgemerkt - meestal een nieuwe of versierde container - en een zeer klein deel geeft aan dat de containers vaker vol zitten.

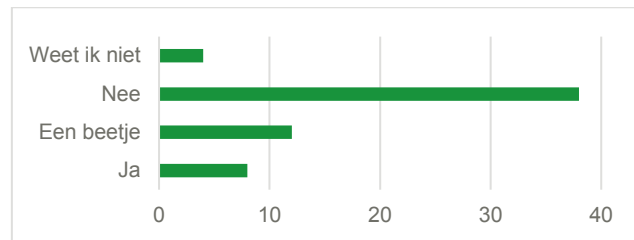
Figuur 5.1 Aantal bewoners dat iets wel of niet is opgevallen aan de containers

Meer dan de helft van de bewoners is positief over de opgefleurde containers (56%), een kwart weet niet wat ze ervan vindt of wat de bedoeling ervan is (25%), 12% vindt het wel leuk maar denkt dat het niet gaat werken en 7% vindt het geen goed idee en denkt dat het geen effect zal hebben (zie figuur 5.2).

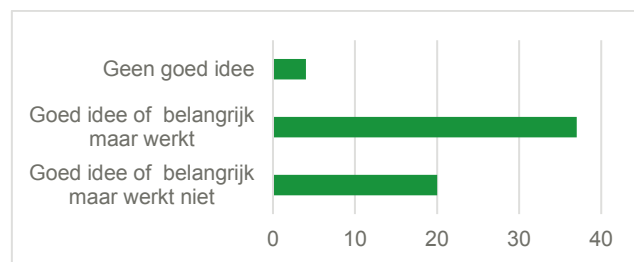
Figuur 5.2 Oordeel van bewoners over de opgefleurde containers

Ongeveer een derde van de bevroagde bewoners geeft aan dat ze minder of een beetje minder afval naast de opgefleurde containers ziet liggen dan voordat de containers waren opgefleurd (32%). Het merendeel geeft aan dat dit niet het geval is (61%) en een klein deel weet het niet (7%; zie figuur 5.3).

Figuur 5.3 Aantal bewoners dat aangeeft minder afval naast de opgefleurde containers te zien liggen dan ervoor

Bijna alle bewoners (92%) vinden het een goed idee dat de gemeente – met een positieve interventie als het opfleuren van containers - bewoners probeert te stimuleren geen afval naast de containers te plaatsen. Een derde van deze groep denkt alleen dat het opfleuren van containers niet gaat werken (zie figuur 5.4).

Figuur 5.4 Aantal bewoners dat het wel of geen goed idee vindt dat de gemeente met het opfleuren van containers probeert naastplaatsingen te voorkomen

Bijna alle ondervraagde bewoners geven aan dat zij zich niet anders zijn gaan gedragen door het opfleuren van de containers omdat zij al hun afval (toch al) in de container plaatsen (92%).

Ongeveer een tiende (9%) van de bewoners heeft met buren over de opgefleurde containers gesproken; het grootste gedeelte (91%) heeft dat dus niet gedaan.

Driekwart van de bewoners (75%) geeft aan op de hoogte te zijn van de aanbiedregels van huisvuil en grofvuil en plaatst alleen naast zoals het hoort (bijvoorbeeld op afspraak); de rest geeft aan wel op de hoogte te zijn maar ook wel eens naast plaatst (als de container vol is bijvoorbeeld).

Bijna alle bevroagde bewoners (96%) geven aan dat zij weten dat het maken van een afspraak om grofvuil op te

laten halen gratis is en 58% van deze groep maakt daar ook wel eens gebruik van. 4% geeft aan niet te weten dat grofvuil laten ophalen gratis is.

Conclusies:

- Ongeveer de helft van de ondervraagden is iets opgevallen aan de containers en/of is positief over de opgefleurde containers (goed, leuk, mooi)
- Hoewel meer dan de helft positief is over de opgefleurde containers, merken de meesten geen positieve verandering in het aantal naastplaatsingen; ongeveer een derde merkt (een beetje) minder afval naast de containers
- Bewoners vinden het belangrijk dat de gemeente – met het inzetten van positieve interventies als het opfleuren van containers - probeert bewoners hun afval in de containers te laten plaatsen; de helft denkt dat opfleuren werkt en een derde denkt van niet
- Bewoners geven aan zich niet anders te zijn gaan gedragen omdat zij zich toch al aan de regels houden. Bijna iedereen weet dat het maken van een afspraak voor het ophalen van grofvuil gratis is. Echter geeft een kwart toch aan ook wel eens hun afval naast de containers te plaatsen.

6 Conclusies en aanbevelingen

6.1 Belangrijkste bevindingen

6.1.1 Eerste en bijplaatsingen

Wat betreft de eerste naastplaatsingen zien we in de interventie conditie (wrapping) en in de controle conditie een afname in het percentage eerste naastplaatsingen. Omdat die afname in beide condities ongeveer even groot is, is de conclusie dat het wrappen geen verbetering in het aantal eerste naastplaatsingen oplevert. In de 2-meting zien we een stijging in het percentage eerste naastplaatsingen. De stijging is voor de gewrapte containers zelfs wat groter dan voor de niet gewrapte containers. Er lijkt dus geen effect te zijn van het wrappen van containers ofwel het wrappen van containers verlaagt het aantal eerste naastplaatsingen niet.

Het percentage bijplaatsingen neemt van de 0- naar de 1-meting iets af. De afname is nagenoeg hetzelfde in de wrapping als in de controle conditie. Het verschil in het percentage bijplaatsingen tussen de 1- en de 2-meting is nihil. Deze resultaten geven geen aanleiding om te concluderen dat het wrappen van containers een gunstige invloed heeft op het percentage bijplaatsingen.

6.1.2 Enquêtes

De ondervraagde respondenten:

- hebben met name ideeën aangeleverd voor mogelijke afbeeldingen voor de wrapping en waren betrokken bij de keuze van de illustraties;
- zeggen (bijna) allemaal wel eens een melding te hebben gedaan van afval dat naast de container ligt;
- gebruiken de Buitenbeter app het meest vaak;
- geven aan niet meer of minder te zijn gaan melden of anders te zijn gaan handelen door het wrappen van de containers;
- geven aan wel eens iets van buurtbewoners te hebben gehoord over de illustratie;

Van de ondervraagde respondenten:

- geeft bijna driekwart aan (enigszins) tevreden te zijn met de illustratie;
- geeft ruim de helft aan dat het illustreren van de containers het aantal naastplaatsingen niet zal verminderen.

6.1.3 Publieksvoorlichting

- Ongeveer de helft van de ondervraagden is wel/niet iets opgevallen aan de containers en/of is positief over de opgefleurde containers (goed, leuk, mooi);
- De meesten merken geen positieve verandering in het aantal naastplaatsingen; een klein deel wel;
- Bewoners vinden het belangrijk dat de gemeente – met positieve interventies als het opfleuren van containers - probeert bewoners hun afval in de containers te laten plaatsen; de helft denkt dat opfleuren werkt en een derde denkt van niet;
- Bewoners geven aan zich niet anders te zijn gaan gedragen omdat zij zich toch al aan de regels houden. Echter op de vraag of men op de hoogte is van de aanbiedregels en of zij wel eens naastplaatsen geeft een kwart toch aan ook wel eens hun afval naast de containers te plaatsen.

Op basis van observaties is geen afname in het aantal eerste – of bijplaatsingen gezien als gevolg van het wrappen van containers.

Ondervraagde bewoners vinden het belangrijk dat de gemeente – met de inzet van positieve interventies als het wrappen van containers - probeert bewoners hun afval in de containers te laten plaatsen.

Of het wrappen de bewustwording over naastplaatsen van afval daadwerkelijk heeft verhoogd is lastig te concluderen. Ondervraagde respondenten en bewoners geven aan dat zij zich niet anders zijn gaan gedragen als gevolg van het wrappen van de containers, ongeveer de helft denkt dat het opfleuren werkt en een klein deel heeft een positieve verandering in het aantal naastplaatsingen gemerkt.

6.2 Aanbevelingen

Voor eventueel toekomstig onderzoek naar het effect van interventies die het aantal naastplaatsingen zouden moeten reduceren geven we de volgende aanbevelingen:

- Containers in de controle en interventie conditie moeten zoveel mogelijk op elkaar lijken of gematched worden op kenmerken die van invloed zijn op het aantal naastplaatsingen. Relevante kenmerken kunnen bijvoorbeeld zijn: buurtkenmerken (het type woningen (flats, portiekwoningen), huishoudsamenstelling (gezinnen, alleenstaanden), prijsklasse woningen, verdeling particulier woonbezit of sociale woningbouw), afstand tot de volgende container, aantal naastplaatsingen, containers van adoptanten of niet. Daarbij geeft een 0-meting ook de mogelijkheid om te corrigeren voor eventuele resterende verschillen tussen controle en interventie condities;⁷
- Er moeten voldoende metingen uitgevoerd worden om een effect aan te kunnen tonen. Het aantal metingen wordt bepaald door het aantal geselecteerde controle en interventie containers en het aantal tellingen. Om statistische verbanden aan te kunnen tonen zijn tussen de 20 en 25 containers (20-25 controle en 20-25 interventie) nodig waarbij op 14 opeenvolgende dagen een keer per dag geteld wordt. Twintig is echt het minimum; voor meer zekerheid zou 25 stuks beter zijn. Meerdere keren per dag tellen levert geen meerwaarde. Als containers over bijvoorbeeld wijken worden verdeeld dan zijn dezelfde aantallen per wijk nodig;
- Bij het selecteren van de containers moet er ook gekeken worden of het te onderzoeken probleem of fenomeen in voldoende mate optreedt. Denk hierbij aan minimaal 10% van de gevallen en een minimaal aantal – ook in combinatie van cijfers - van 30. Er kunnen bijvoorbeeld veel containers geselecteerd worden maar als er geen of weinig eerste naastplaatsingen of bijplaatsingen gesignaleerd worden is het bijna niet mogelijk om een effect te meten;
- Als er een verschil gevonden moet worden tussen een 0- en 1-meting (en/of 2-meting) dan moeten de metingen uniform over de metingen uitgevoerd worden (dus bijvoorbeeld niet tijdens de 0-meting op andere dagen van de week meten dan tijdens de vervolgmetingen);
- Als men geïnteresseerd is in verschillen tussen wijken of andere categorieën dan moeten de metingen tussen de wijken of in andere groeperingen ook uniform zijn (dus bijvoorbeeld niet in de ene wijk 's-ochtends en 's-avonds laten meten en in de andere wijk alleen 's-ochtends);
- Een goede registratie wanneer er is opgehaald, verbeterd de betrouwbaarheid van de tellingen;
- Nu is gekeken of het mogelijk was om afval in de container te doen. Belangrijker is de vraag of hetgeen eraan staat (wat het dan ook is) in de container had gekund of niet.

⁷ In de pilot zijn de interventie en controlecontainers al zo goed als mogelijk gematched. Wijken zijn gekozen die allen in de top 10 hot-spotwijken stond, wijken die vergelijkbare problemen hebben wat betreft het aantal naastplaatsingen, allen vooroorlogse wijken, wijken met vergelijkbare dichtheid bebouwing en bevolkingsdichtheid, wijken met een vergelijkbaar aantal inwoners, vergelijkbare kinderrijkheid, vergelijkbare (matige) sociale cohesie, vergelijkbare mate van multiculturele samenstelling.

Kennis voor een sterk Rotterdams beleid

Onderzoek en Business Intelligence is een afdeling binnen de gemeente Rotterdam. De afdeling verzamelt informatie en doet onderzoek voor het maken en uitvoeren van beleid door de gemeente Rotterdam. Het onderzoek gaat over onderwerpen als gezondheid, zorg, onderwijs, re-integratie, demografie, ruimtelijke ordening en veiligheid. Soms is de gemeentelijke organisatie het onderwerp, vaker gaat het over de stad en haar bewoners. Het doel is steeds om met deze verzamelde kennis het beleid en de bedrijfsvoering van de gemeente te verbeteren.

Auteurs

Tamara van Batenburg-Eddes (1973) studeerde psychologie en epidemiologie. Momenteel werkt zij als onderzoeker vooral aan het Wijkprofiel en voor het cluster Stadsbeheer.

Marn van Rhee (1959) studeerde sociologie in Tilburg. Sinds 2001 werkt hij als onderzoeker voor de gemeente Rotterdam op het gebied van onder andere veiligheid, afvalinzameling en medewerkerstevredenheid.

[Rotterdam.nl](https://www.rotterdam.nl)

Gemeente Rotterdam